

2024/2842

14.11.2024.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2024/2842

(2024. gada 23. oktobris),

ar ko paplašina Direktīvas (ES) 2024/2841 darbības jomu, ietverot trešo valstu valstspiederīgos, kuri likumīgi uzturas kādā dalībvalstī

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 79. panta 2. punkta b) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc legīslatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Lai personām ar invaliditāti stiprinātu brīvas pārvietošanās tiesību īstenošanu un personām ar invaliditāti uzlabotu iespējas ceļot uz citu dalībvalsti vai to apmeklēt īstermiņa uzturēšanās nolūkā, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/2841 ⁽³⁾ ievieš regulējumu ar kopīgiem noteikumiem un nosacījumiem, tostarp standartizētu un pieejamu formātu, attiecībā uz Eiropas invaliditātes karti kā atzīta invaliditātes statusa apliecinājumu vai apliecinājumu ar invaliditāti pamatotām tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem, kurš paredzēts, lai ar vienlīdzīgiem noteikumiem varētu piekļūt jebkādiem īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām, ko publiskas iestādes vai privāti operatori piedāvā attiecībā uz dažādiem pakalpojumiem, darbībām vai objektiem, tostarp tad, ja tie tiek nodrošināti bez atlīdzības, un attiecībā uz Eiropas stāvvietu karti personām ar invaliditāti, kas apliecina personām ar invaliditāti atzītās tiesības uz stāvvietas izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas rezervētas personām ar invaliditāti, dalībvalstī, kas nav viņu uzturēšanās vietas dalībvalsts.
- (2) Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 79. pantā ir noteikts, ka Savienības rīcības mērķis ir *inter alia* nodrošināt taisnīgu attieksmi pret trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri likumīgi uzturas dalībvalstīs. Pamatojoties uz to, būtu jāparedz noteikumu kopums, ar ko precizē tiesības, attiecībā uz kurām tiek nodrošināta vienlīdzīga attieksme pret personām, kas gūst labumu no Direktīvas (ES) 2024/2841, un šādiem trešo valstu valstspiederīgajiem.
- (3) Saskaņā ar LESD 67. panta 2. punktu šīs direktīvas nolūkos bezvalstnieki ir pielīdzināmi trešo valstu valstspiederīgajiem.
- (4) Lai stiprinātu to, ka tiek ievērota vienlīdzīga attieksme pret personām ar invaliditāti, kas ir trešās valsts valstspiederīgie, kuri likumīgi uzturas kādā dalībvalstī un kuri negūst labumu no Direktīvas (ES) 2024/2841, un to, ka tiek ievērota viņu iekļaušana un nediskriminēšana, tostarp saistībā ar attiecīgajiem starptautiskajās tiesībās noteiktajiem pienākumiem, un lai garantētu, ka visur Savienībā tiek atzīts viņu invaliditātes statuss vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem, tādējādi arī nodrošinot efektīvu un pilnīgu šādu personu dalību un iekļaušanos sabiedrībā vienlīdzīgi ar Savienības pilsoņiem, Direktīvā (ES) 2024/2841 paredzētie noteikumi, tiesības un pienākumi ir jāpiemēro personām ar invaliditāti, kas ir trešās valsts valstspiederīgie, kuri likumīgi uzturas kādā dalībvalstī un kuru invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem ir atzinusi minētā dalībvalsts, kā arī attiecīgā gadījumā jāpiemēro personām, kas tās pavada vai tām palīdz, tostarp personīgajiem palīgiem vai servisa dzīvniekiem. Šai direktīvai būtu, piemēram, jāattiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kas ir Padomes Direktīvā 2001/55/EK ⁽⁴⁾ noteiktie pagaidu aizsardzības saņēmēji vai Eiropas

⁽¹⁾ OV C, C/2024/1981, 18.3.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1981/oj>.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2024. gada 24. aprīļa nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta) un Padomes 2024. gada 14. oktobra lēmums.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/2841 (2024. gada 23. oktobris), ar ko izveido Eiropas invaliditātes karti un Eiropas stāvvietu karti personām ar invaliditāti (OV L, 2024/2841, 14.11.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2841/oj>).

⁽⁴⁾ Padomes Direktīva 2001/55/EK (2001. gada 20. jūlijs) par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas (OV L 212, 7.8.2001., 12. lpp.).

Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2024/1347⁽⁵⁾ noteiktie starptautiskās aizsardzības saņēmēji, ar noteikumu, ka viņi likumīgi uzturas kādā dalībvalstī un ka minētā dalībvalsts ir atzinusi viņu invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem.

- (5) Visi Direktīvas (ES) 2024/2841 noteikumi saskaņā ar šo direktīvu būtu *mutatis mutandis* jāpiemēro trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem attiecas šīs direktīvas darbības joma.
- (6) Jo īpaši, lai gan šai direktīvai nebūtu jāietekmē piemērojami Savienības noteikumi, kas reglamentē to trešo valstu valstspiederīgo mobilitāti Savienībā, kuri likumīgi uzturas kādā dalībvalstī, šī direktīva, nodrošinot, ka visās dalībvalstīs savstarpēji tiek atzīts viņu invaliditātes statuss vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem, varētu minētajām personām palīdzēt īstenot tiesības pārvietoties vai ceļot pa Savienību, ar noteikumu, ka tām jau ir šādas tiesības uz mobilitāti. Kad šādi trešo valstu valstspiederīgie, kuriem ir Eiropas invaliditātes karte vai Eiropas stāvvietu karte personām ar invaliditāti, likumīgi pārvietosies vai ceļos pa Savienību, viņi gūs labumu no šajā direktīvā paredzētajām savstarpējas atzīšanas tiesībām.
- (7) Tāpēc dalībvalstīm būtu jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu, ka trešās valsts valstspiederīgajiem, kas likumīgi uzturas kādā dalībvalstī, vienlīdzīgi tiek piemēroti Direktīvā (ES) 2024/2841 izklāstītie noteikumi, kas reglamentē, attiecīgi, Eiropas invaliditātes karti kā atzīta invaliditātes statusa apliecinājumu un Eiropas stāvvietu karti personām ar invaliditāti kā apliecinājumu ar invaliditāti pamatotām tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem un to atzītajām tiesībām uz stāvvietas izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas rezervētas personām ar invaliditāti, un ar vienlīdzīgiem nosacījumiem nodrošina piekļuvi jebkādiem īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām attiecībā uz tādiem pakalpojumiem, darbībām vai objektiem, tostarp tad, ja tos nodrošina bez atlīdzības, un stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas tiek piedāvātas vai ir rezervētas personām ar invaliditāti, kā arī attiecīgā gadījumā personām, kuras tās pavada vai tām palīdz, tostarp personīgajiem palīgiem, neatkarīgi no viņu valstspiederības, vai servisa dzīvniekiem. Tas, ka šādiem trešo valstu valstspiederīgajiem tādā pašā veidā tiek piešķirtas tiesības piekļūt īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām vai stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas rezervētas personām ar invaliditāti, kā tās tiek piešķirtas personām, kas gūst labumu no Direktīvas (ES) 2024/2841, neietekmē noteikumus par trešo valstu valstspiederīgo uzņemšanu dalībvalstu teritorijā.
- (8) Dalībvalstis tiek mudinātas saskaņā ar Direktīvu (ES) 2024/2841 sniegt informāciju trešo valstu valstspiederīgajiem ar invaliditāti, uz kuriem attiecas šī direktīva, valodā, ko viņi var saprast vai kas pamatoti ir uzskatāma par viņiem saprotamu.
- (9) Pastāv paaugstināts risks, ka trešo valstu valstspiederīgie ar invaliditāti var tikt pakļauti dažāda veida diskriminācijai. Turklāt Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām ir norādīts, ka sievietes un meitenes ar invaliditāti tiek pakļautas dažādu veidu diskriminācijai, un ir paredzēts, ka valstīm, kas ir tās puses, ir jāveic pasākumi, kas nodrošina, ka viņas pilnībā un vienlīdzīgi izmanto visas cilvēktiesības un pamatbrīvības. Tajā ir arī atzīti sarežģītie apstākļi, ar ko sastopas personas ar invaliditāti, kuras tiek pakļautas daudzveidīgām vai saasinātām diskriminācijas formām rases, ādas krāsas, dzimuma, valodas, reliģiskās pārliecības, politisko vai citu uzskatu, valstspiederības, etniskās, pirmiedzīvotāja vai sociālās izcelsmes, mantiskā stāvokļa, izcelšanās, vecuma vai kāda cita statusa dēļ.
- (10) Komisijas pienākumiem, ievērojot Direktīvas (ES) 2024/2841 20. pantu, būtu jāattiecas arī uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ietilpst šīs direktīvas darbības jomā. Komisijas ziņojumā, kurš minēts minētajā pantā, būtu jāiekļauj arī analīze par īpašām nelabvēlīga stāvokļa situācijām, ko rada interseksionālā diskriminācija, ar ko saprot diskrimināciju, kuras pamatā ir invaliditāte kombinācijā ar kādu citu diskriminācijas iemeslu, pret kuru aizsargā saskaņā ar Padomes Direktīvu 79/7/EEK⁽⁶⁾, 2000/43/EK⁽⁷⁾, 2000/78/EK⁽⁸⁾ vai 2004/113/EK⁽⁹⁾, īpašu uzmanību pievēršot sievietēm un meitenēm ar invaliditāti.

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1347 (2024. gada 14. maijs) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu, un ar ko veic grozījumus Padomes Direktīvā 2003/109/EK un atsauc Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/95/ES (OV L, 2024/1347, 22.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>).

⁽⁶⁾ Padomes Direktīva 79/7/EEK (1978. gada 19. decembris) par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos (OV L 6, 10.1.1979., 24. lpp.).

⁽⁷⁾ Padomes Direktīva 2000/43/EK (2000. gada 29. jūnijs), ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības (OV L 180, 19.7.2000., 22. lpp.).

⁽⁸⁾ Padomes Direktīva 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV L 303, 2.12.2000., 16. lpp.).

⁽⁹⁾ Padomes Direktīva 2004/113/EK (2004. gada 13. decembris), ar kuru īsteno principu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm, attiecībā uz pieeju precēm un pakalpojumiem, preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu (OV L 373, 21.12.2004., 37. lpp.).

- (11) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību (LES) un LESD, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Īrija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un šī direktīva tai nav saistoša un nav jāpiemēro.
- (12) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots LES un LESD, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un šī direktīva tai nav saistoša un nav jāpiemēro.
- (13) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus, proti, paplašināt Direktīvā (ES) 2024/2841 noteikto noteikumu, tiesību un pienākumu darbības jomu, ietverot personas ar invaliditāti, kuras ir trešo valstu valstspiederīgie, kas likumīgi uzturas kādā dalībvalstī un kas negūst labumu no Direktīvas (ES) 2024/2841, kā arī ietverot personas, kas tās pavada vai tām palīdz, tostarp personīgos palīgus vai servisa dzīvniekus, tādējādi vienkāršojot iespējas ceļot uz citām dalībvalstīm vai tās apmeklēt, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet tās darbības mēroga vai iedarbības dēļ, ar kuru izveido kopīgu noteikumu un nosacījumu sistēmu, tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Direktīvā (ES) 2024/2841 paredzētos noteikumus, tiesības un pienākumus piemēro trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri likumīgi uzturas kādā dalībvalstī un negūst labumu no minētās direktīvas un kuru invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem vai tiesības uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas rezervētas personām ar invaliditāti, ir atzinusi viņu uzturēšanās vietas dalībvalsts, kā arī personām, kas tās pavada vai tām palīdz, tostarp personīgajiem palīgiem vai servisa dzīvniekiem, kā definēts, attiecīgi, minētās direktīvas 3. panta 4) un 8) punktā.

2. pants

Šīs direktīvas nolūkos "trešās valsts valstspiederīgais" ir ikviens persona, kas nav Savienības pilsonis LESD 20. panta 1. punkta nozīmē.

3. pants

Šī direktīva neietekmē piemērojamos noteikumus, kas reglamentē to trešo valstu valstspiederīgo mobilitāti Savienībā, kuri likumīgi uzturas kādā dalībvalstī.

4. pants

Dalībvalstis var veikt pasākumus, lai trešo valstu valstspiederīgajiem apmierinātu īpašās vajadzības saistībā ar valodu, tostarp, vajadzības gadījumā atvieglot valodu lietojumu.

5. pants

Uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kas ietilpst šīs direktīvas darbības jomā, attiecas Direktīvas (ES) 2024/2841 20. pants.

6. pants

1. Dalībvalstis līdz 2027. gada 5. jūnijam pieņem un publicē normatīvo un administratīvo aktu noteikumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis tūlīt dara zināmu Komisijai minēto pasākumu tekstu.

Tās minētos noteikumus piemēro no 2028. gada 5. jūnija.

2. Kad dalībvalstis pieņem 1. punktā minētos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāma šāda atsauce.

7. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

8. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Līgumiem.

Strasbūrā, 2024. gada 23. oktobrī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētāja
R. METSOLA

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
ZSIGMOND B. P.